

Szondolat

Szerkeszti: Kemenes Lajos

TARTALOM:

*Sorok novemberre • A muzik
dsungele • Patacsi Dénes •
Erdélyi írók • A Petőfi
Társaság Böcögőnél •
Irodalmi levelezés —
üzleti levelezés*

Megjelenik hetenként

*Budapest, 1920. évi
október hó 28.
II. évf. 44. sz.
Előfizetési díj
negyedévre
50 korona*

*Kiadja a
Központi
Sajtó-
vállalat
R. T.*

ÁRA

• 4 •

TIVOLI MOZGÓ

VI., Nagymező-utca 8.

*Naponta változatos
műsor.*

Előadások naponta 1/25, 1/27 és 1/29 órai kezdettel.

Megjelent az „Uj illetéktáblázat”.

Dr. Szepesi szerkesztésében. Ügyvédeknek, kereskedőknek és kereskedelmi társaságoknak nélkülözhetetlen. Kapható a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, IV. ker., Duna-utca 6. sz. (Klotild-palota) és minden könyvkereskedésben.

Karácsonyra szőlőt hat koronáért

biztosíthat magának. Vásárolja meg a Kisgazda-könyvtár «Szőlő és gyümölcsfélék téli eltartása» című füzetét a KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Duna-utca 6. (Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett).

MOZIT akar berendezni villany-
mészény- vagy acetilénre ?

Kérjen árajánlatot
HATSCHER ES FARKAS
kinematografiai szaküzletből
Budapest, IV., Károly-körút 26.

Filmkölcsonzó! TELEFONSZÁM: 142-78.

BANGHA

PÁTER Szent István napján
elmondott lendüle-
tes ünnepi beszéde.

MEGJELENT
A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT R.-T.
kiadásában.

Ára 5 kor. 50 f.

A portó díjmentes, az összeg előzetes beküldése mellett. (Az ára bélyegeken is beküldhető.)

Hat korona hatvan fillérért télikabát,

keztyübélés, nyulpecsenye kapható. Olvassa el a Kisgazda-könyvtár «A házinyul értékesítése és felhasználása» című füzetét. Kapható: A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében, Budapest, IV. ker., Duna-utca 6 szám (Klotild-palotában, a Belvárosi-kávéház mellett) és minden könyvkereskedésben.

**DÉNES GIZELLA
MECSEKI CSEND**

című novelláskönyve. • Ára 24 korona. Az első sortól az utolsóig fogvatartja az olvasót. Pompás fordulatok a női lélek világából. Kapható: A KÖZPONTI SAJTÓVÁLLALAT könyvkereskedésében Budapest, IV., Duna-utca 6. (Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)

**A keresztény
magyarság
nagybankja**

**Magyar
Nemzeti
Gazdasági
Bank**

ideiglenes helyisége
IV., Gerlóczy-u. 11. I. em.

Elfogad betéteket folyó-
számlán és takarékpénztári könyvecskére.

**RÉSZVÉNYEK ÁRA
DARABONKÉNT 105 KOR.**

Hansa cigarettahüvely vattával

**HANSA
CIGARETTAPAPIR**

Gyártja:
NOVEMBER JENŐ
Budapest, II., Lövőház-u. 22/a. Telefon: 175-42.

Gondolat

Sorok novemberre

Mult délután a villamos hosszú alacsony fal mellett szaladt el, mely mög-

gül — alattomosan — ciprusok és márványtömbök kandikáltak.

Hevesen verni kezdett a szívem. A halottak az élők vis-à-visjai? Itt

vannak közöttünk, szemben ezzel a kerttel? Beépítkeznek a város szívébe? Kétségbeejtően világított a gondolat.

Alapjában pedig nem is volt jogom csodálkozásra.

*

A csecsemő, mielőtt elszenderül, sir, mert fél az álmoság okozta agyvérzszegénységtől.

Mi, tapasztalt felnőttek, mosolygunk ezen.

Azt hiszem, a halottak is így szánakoznak rajtunk, hogy jajgatunk, mielőtt elaludnánk örökre. Számukra nevetséges ez az idioszünkrázia.

Ők tudják, hogy jó aludni, amikor éjjel látják kigyulladt szemünket, sopánkodva mondják:

Még mindig ébren vannak, virrasztanak szegények. Látom, világos az ablakuk.

*

Szeretem a temetőket.

Egyszerűen és közönségesen szeretem színeit, őszi okkersárgáját, haragoszöld árnyalatait, csendjét, mely úgy veszi körül, mint néma

zivatar. A festők szeretik így a tengert. Csak ragyogását látják, hullámzó vonalait, melyek mögött mélységek lappanganak. Ezt a táncoló és csillogó felszint szeretem, csüggedten és regényesen a sirjait, lámpáit a ködben, a viaszgyertyák olcsó füstjét, a cimereket, melyek családi kripták homlokán komorkodnak. Cifraság mindenütt. A kövér talaj, mely hullákon hizott, a virágok és az arany délutánok csak a szívek szerelméről beszélnek. A termékeny ellentétét bámulom itten.

Ábrándosan szeretem a temetőket, mint kiscseléd a konyha piros papírjait, mint sápkoros lány az esküvőket és színházat.

*

Mikor megkezdődik az élők végtelen körmenete, a halottakhoz bámulok azon, hogy ők, akik legtöbben vannak, akik a legnagyobb népet és hadsereget alkotják, a világ igazi nagyhatalma, a mi háromszázhatvanöt napunkból évente csak egyetlen egyet követelnek maguknak.

A kínai halottak jóval szigorubbak.

«Kinában — olvasom egy utirajzban — a halál annyi helyet foglal el, mint az élet. Mihelyt elhunyt valaki, fontos és gyanus személyiséggé válik, — bizonyos ártalmas pártfogóvá, — aki haragos és durcás, valaki, aki jelen van, s akit ki kell engesztelni. Élők és halottak közt a kötelekek korántsem oldódnak el, a

szertartások folytatódnak és állandósulnak. Szüntelen el-elzarándokolnak a családi sirhoz, tömjént égetnek, tarackot durrogatnak, rizst és malacot visznek a halottaknak, leadják náluk névjegyüket, egy papir lap alakjában, melyet kavicscsal nyomtatnak le.»

Mi sokkal feledékenyebbek vagyunk.

Elfelejtjük, hogy még mindig hagyta nálunk annyi eleven-erőt, mely a föld összes dinamógepeit elindíthatná. Itt terjeng köztünk a hatásuk, beszívjuk tüdőnkbe, táplálja vérünket. A toll, mellyel írunk, a papir, melyre írunk, a lámpa, mellyel írunk, mind-mind az övék, az ő találmányuk és tulajdonuk.

Csak kölesön kaptuk tőlük rövid használatra.

*

A temető érzékeny.

Mélyebben, elevebben él, mint bármi. Ha letépek egy virágát, összeborzong és feljajdul. A suttozás, mely a mezőn meg se hallik, kiáltássá dagad. Ezer és ezer hajszálgyökér bogozódik minden tárgy köré, életek legombolyodott fonalai, vágyak és letört akaratok, melyek még kinyulnak a sirból és követelik jogaikat. Kikötő van itt. Minden sir egy kis öböl és minden koporsó ladik, mely a tomboló oceánon átcsapzott szemfedővel vergődött idáig, és miután leszedte vitorláját, révbe ért.

Ez a nyugalom csalogatja ide azokat a nagyon magányos sétálókat, akiknek halottjuk nincsen, és mégis idejönnek, a sirás roppant és mély szükségéért.

Itt minden sir.

Mig itt vagyunk, csak mi sirunk.

De mikor este kiballagunk a kapun és kattognak a zárok, sirni kezdenek a fák, füvek, kereszték és márványangyalok, a büszke, feszes már-

ványangyalok is kezükre engedik szelid fejüket és ők is sirnak.

Ez az a bezárt könyv, melyet még nem ismerek.

Az életből az egyetlen dolog, amit még nem ismerek.

Sokszor halhatatlan vágyat érzek erre, valami unszol itt a temetőkaponál, a küszöbön, hogy lebecsálsam a mérőönt és megmérjem a mélységet.

Szeretem a temetőket. Nem, mert valami befejeződik itt. De mert valami, valami elkezdődik. . .

K. D.

A mozik dsungele

A mozisok körében kétségbeesett ijedelmet keltett a kormánynak a

napokban megjelent rendelete, mely szerint november 2-ikáig minden eddigi mozisnak revideálják az engedélyét. Az ijedelem érthető,

mert a mozik tulajdonosai csekély kivétellel mind zsidók s ezért jogos aggodalommal félnek tőle, hogy a mai változott viszonyokban a kormány fontosabbnak fogja tartani a nemzeti kultúra szempontjait, mint az ő egyéni üzleti érdekeiket. Egyelőre még nem is bizonyos, hogy csakugyan elveszik-e valakitől is a moziengedélyt, de azért az egész sajtó hangos torokkal kiabálja, hogy milyen igazságtalanság a rendelet s mennyire keresztülvihetetlen, sőt káros az államra s az egész mozgóképiparunkra. Szterényi József vállalkozott a vezetésükre s a rendelet megváltoztatására indított akció nagyszabású voltát legjobban jel-

lemzi az, hogy már — diplomáciai beavatkozásról is kezdenek mesélni. Az egyes filmgyárakban, melyek egyúttal moztulajdonosok is, külföldi tőkék is vannak képviselve, a Corvinnál angol, a Projektográfánál német és dán, a Starnál olasz s most az ottani hitsorsosok révén azt akarják megpróbálni, hogy ezek az országok diplomáciai eszközökkel próbálják megvédeni itteni érdekleteiket s ezzel együtt természetesen segítségére jöjjenek a magyarországi zsidó tőkének is.

A mozirendeletet — habár meglátszik rajta, hogy nem egészen hozzáértő emberek csinálták — örömmel üdvözljük, mert csakugyan szomorú tapasztalatok bizonyítják, hogy mily káros, ha a modern technika e legnagyobb jelentőségű vívmánya annyira kizárólagosan zsidó kézben van, mint nálunk. A nagytömegek szórakozása tulajdonképpen ma is annak a pár, nagyrészt műveletlen, judicium nélkül való krájlerosnak a kezében van, akik annak idején szerencsés szimattal megéreztek a konjunktúra lehetőségeit. A mozik kilenc-tized része, a filmkölcsonzők és filmgyárak csaknem teljes egészükben zsidó kézben vannak, ők lettek milliomosok, s ők rontották el a közönség izlését és ami legnagyobb baj, ők terelték a fiatal magyar filmgyártást is az internacionalizmus medrébe.

Akármerre nézünk, mindenütt a svindlit találjuk legfontosabb üzleti eszközként. Legelőkelőbb mozijaink is képesek szédítően nagyhangú reklámmal rossz és jelentéktelen képeket szenzációkká tenni, mert nekik is csak az a fontos, hogy a közönség párszor megtöltse a nézőteret és nem törődnek azzal, ha azután becsapottnak is érzi magát. Minden nyilvános kritikát lehetetlenné tettek azzal, hogy a napilapokban csak

a fizetett kommunikéket jelentették meg, melyek rossz stílusban, de éég magasztalnak mindent és minden új filmről a legszemérmertlenebbül állapítják meg, hogy szenzációs, szeniális, soha még nem látott, nagyszerű művészi alkotás. Sehol, még a szaksajtóban sincs kritika, csak reklám, aminek az lett a természetes következménye, hogy minden felelősség nélkül meg lehetett csinálni.

A felelősségnek ez az elsikkasztása legjobban látszik a magyar filmgyártásnál. A háboru alatt született meg a magyar film, amikor nem volt behozatal, a moziknak nem volt műsoruk s így olyan helyzet állt elő, mikor minden filmért drága pénzt fizettek s nem nézheték, hogy jó-e, vagy rossz, mert nem volt miből válogatni. Tiszteséges tőke úgy használta volna ki ezt a konjunkturát, hogy igyekszik kifejleszteni az igazi közönséget és előkészül az eljövendő nemzetközi versenyre azzal, hogy a kedvező üzleti körülmények közt konkurrencia nélkül dolgozva elérje azt a szivonalat, amit a külföldi gyárak elértek már azelőtt. Nem gondoltak erre, megelégedtek a napi haszonnal s nem igyekeztek, hogy legalább valami eredeti stílust dolgozzanak ki, ami érdeklődést keltsen külföldön is a magyar filmek iránt. Irítottak a magyar jellegtől, erőszakolták az internacionális miliót, olykor aggodó óvatossággal vigyáztak arra, hogy még véletlenül se lássék meg a képen egy magyar házszám. Helyrehozhatatlan bűnöket követtek el, aminek következményei egyelőre csak azért nem látszanak még, mert oly szerencsétlenül alacsony a valutánk. A külföld ma még vesz magyar filmeket, de csak azért, mert a rossz valuta révén ugyyszólván ingyen jut hozzá, míg ha való-

ban érdekes és jó képeket tudnánk szállítani, mi lehetnénk az egyedüliek, akik versenyt tudnánk tartani az amerikaikkal.

A filmgyáraknak eddigi működését könnyen megérthetjük, ha figyelembe vesszük, hogy kizáróan zsidó vezetés alatt dolgoztak s a vezetésben magyar tehetség ép úgy nem juthatott szóhoz, mint akármelyik más téren sem. Egy-két kivétellel mindenütt zsidók vezették a filmgyártást, aminek az lett a következménye, hogy mindenütt felületesség, svindli és erőszakolt internacionalizmus uralkodott az egész vonalon.

A most készülő nagy takarítás mindenesetre üdvös lesz, de viszont *figyelmeztetnünk kell a kultusz-kormányt, hogy nem ártana nagyobb tájékozódást szerezni ezen a téren. A rendelet csak a mozikat akarja megrendszabályozni és nem veszi figyelembe azt, hogy a mozik maguk nem egyedül felelősek mindenért. Legtöbb esetben a filmkölcsonzőknek van kiszolgáltatva minden kisebb mozi s azt kénytelen játszani, amit kap, tehát első sorban a filmkölcsonzőknél kellene kezdeni a tisztogatást.* A cenzura nem sokat ér, mint ahogy semmilyen cenzura sem végezhet produktív munkát, pedig itt arra volna szükség. *Magát a filmkölcsonzést kell mindenekelőtt megbízható kezekbe juttatni, olyanokéba, akik felelősségük tudatában s megfelelő izléssel válogatják ki a külföldi termékből a bemutatásra érdemes anyagot, s akiket nem az a szempont vezet, hogy a burlingtoni jaguárok végtelen kalandjai a legnagyobb üzleti hasznot fogják biztosítani. Hiába kerülnek a mozik jóhiszemű és jó szándéku emberek kezébe, ha a filmkölcsonzés megmarad a régi mederben, mert akkor azok is tehetetlenek lesznek. A Csonka-Ma-*

gyarországon mindössze 160 mozi van s ma még üzleti szempontból is nem ez a pár mozi az aranybánya, hanem a filmkölcsonzés, tehát a gazdasági érdek is azt kívánja, hogy a filmkölcsonzés jusson mindenekelőtt állami ellenőrzés alá és a filmgyártást irányítsák nemzeti szempontból megbízható emberek.

Patacsi Dénes

Patacsi Dénesnek is bemutatnak. Ki ne ismerné nevét?! Nagy ember: magas, öles, nehézkező. Akinek a füle bőrére durrantana, alighanem belesüketülne. No, de Patacsi nem cselekszik ilyesmit, mert szerény ember, jó ember, derék ember. Magyar ember és valódi kisgazda, jelenleg honvédelmi államtitkár. Nagy hadi multja van, nagyobb, mint Hazai Samunak, aki itthon küzdötte át a háborút, Patacsi megjárta Szerbiát, Volhíniát, Doberdót, a Havasföldet. Jártá pedig három csillagokkal az álla alatt, lévén virklike zugsfirer, vagy mi a fene. Ugy verekedett, hogy csoda és a magyarok Istene odafenn a hadak utja szélén, midőn egy csillagbokor tövéből gyönyörködött a baranyai fiukban, személy szerint észrevette Dénest és imígyen nyilatkozáék meg:

— Ebből a derék szál infanteristából államtitkár leszen!

Felülről nem látta ugyanis, hogy három csillagja van, különben miniszttert rendelt volna belőle.

Minekutána nagy ember, életraj-

Szöveg

zot kellett adnom. Minden életrajz így kezdődik: Született...

Patacsi Friedrich István cilindereben született.

Van aki ezen csodálkozott, de nem is ismeri a kurzus történetét, mely nem 1919 augusztus 6-ával kezdődött. Akkor csak megindult. Kezdődni ott kezdődött, hogy Friedrich összekülönbözött nagyatádi Szabó Pista bácsival, aki akkor nem járt még olyan gangosan és nagyon is ragaszkodott a csizmához, melyet azóta, hogy tárcás miniszter lett, levetett. Szabó Pista liberális volt és szíve Garamihoz húzta, aki ki is szemelte volt földmivelésügyi miniszternek, mint ahogy Ignótus elvtársat kultuszminiszterré, Herr Georg von Ottlykot pedig külügyminiszterré akarta avatni. Szabó helyett tehát teremteni kellett ellen-Szabót, Mayer János helyett ellen-Mayert. Megtörtént tehát a politikai Mayerling, és Pista bá' államtitkárával, a nálánál tehetségesebb Mayerrel együtt a lila semmibe zuhant. Akkor egy nagy cilindert hoztak a csonka minisztertanácsi asztalra, melybe minden miniszter bedobott tizenkét papircédulát, melyre előzően zamatos magyar neveket irtak vala, például Cinege Pál, Goba Gergely, Madzag Andris, Kovács Péter és így tovább. Friedrich kedves gépiró kisasszonya, a fekete szemű Böske, kihuzott két cédulát. Az egyik söröröpátkai Szabó István, a másikon Patacsi Dénes neve volt. Így született Patacsi.

Amikor előkerült, kabátja zsebe teli volt papirossal. Mindenki azt

hitte, hogy szalonna van beléje göngyölgetve. Nem. Nem az volt. Versek voltak beléje göngyölgetve. Kisült, hogy költőt fogtak. Szávai Jules és Kiss Menyhért beleremegtek a hiradásba, Pekárek pedig sokkot kapott. Mert Patacsi nemcsak irt, hanem olvasott is. Felolvasta minden versét. Például:

Három csillag, három tányér
Meghalok én a hazámér,
Ha muszáj, ha muszáj...

Patacsi komolyan vette a verset is, a halált is. Neki a Szávai Gyulákkal szemben kétségtelenül megvolt a joga komolyan beszélni a halálról, mert bátor katona volt, derék, igaz magyar. A vers már zsidóktól ragadt rá, meg Rákosi Jenőtől, aki a népköltészetéről irt villámos cikkeket Szirbik Antal javára. Patacsi aranyos, jó ember lett volna, így azonban valahogymegbotlik rimeiben és ezért nem lesz miniszter. Ha kettőjük közül Sokoró irt verset, Dénes szorul első vonalba.

Tehát bemutattak.

Bemutattak a kormányzó párt helyiségében. Sört ivott és cigarettázott, bruszcuggot vett és szavai illatos purzicsán felhőben ringatóztak ki.

- Ujságíró vagy? Sajtókukac?
- Az, méltóságos Uram.
- Politikát is irtsz?

Verséből idéztem:

- Ha muszáj, ha muszáj!
- De nem vagy destruktív?
- Nem, kérem, római katolikus vagyok.

Öméltósága egy slukkert nyelt a füstből és kifujta véleményét:

Sundolat

— Ezt szeretem. A katolicizmusnak nagy kulturhivatása van. Az életjelenségek mindegyikére feleletet ad. Minden problémát leegyszerűsít. Hármassal alapelve a dogma, a hierarchia és a diszciplína feltételei minden pozitív munkának s ezek az elvek alakították ki az államszerkezetet. Láttuk, hogy a kommunizmus szakított ezzel az elviséggel, tehát össze kellett omlania . . .

Rám nézett. Olyan egy szuszra fujta, mint hornista korában a Vergatterungot, csak úgy harsogott. Amit mondott és ahogy mondta, sehogy se voltak összestimmelve, zamatos magyar beszédjén elnyult minden kulturkifejezés. Mintha egy kis gyerek utánzott volna egy szakállas öreg professzort. A zsebéből egy Schidloff kandikált ki, notesza, mely előtte hevert, kitárta szárnyát, melyre két irással voltak följegyezve némi idegenségek, pl. autarchia, anarchia, esztézi, poézi, appendicitis. Láttam, módszerrel dolgozik, mint afféle költő, a rimrokonságok, az asszonancia szerint rendezte bé ismérteit.

Észrevette, hogy nézem a noteszt, tehát becsapta.

— Méltóságos uram, — mondtam — szeretném, ha nyilatkozni kegyeskednék a helyzetről.

Még egy slukker és jön a felelet:

— A helyzet megítélésére bizonyos fix támasztópontra van szükség, ezek a támasztópontok ma . . .

Közbevágtam:

— Bocsánat, nem ujságnak. Egész őszintén. A földbirtokreformról talán . . .

Oméltósága csalódottan dobta asztal alá a cigaretlivéget és egyszerű lett:

— Tudod, öcsém, én ebben sokorópátkai Szabóval vagyok, nem Nagyatádival, de a nyilvánosság előtt védem, mert jobb, ha netán rosszul lesz meg, mint sehogy. Kisgazdaérdek, országos érdek.

— És a pártegység?

Erre dühös lett:

— Erigy Rubinekhez. Tőle kérdezd, mert én egyenes ember vagyok. Én kitartok amellet, amit mondtam, hirdettem, fogadtam. Mindig azt mondom, fogjunk össze, tartunk össze, mert jön a zsidó és elgáncsol. Hát bizony, a zsidókérdésről csak kevesen beszélnek. Haller, sokorópátkai meg én. A többi nem szeret róla beszélni.

Most én gyujtottam rá.

— Gyönyörű verset méltóztatott írni. Szép volt. Gyönyörű volt. Ady Endre hangja zug a rimek mögöl.

Ő méltósága a levegőbe legyintett:

— Nem szeretem Adyt.

— Miért, ha szabad tudnom.

Most ő gyujtott rá. Széles ivben hajította el a gyufát:

— Mert . . .

Egy brusztucuggal kijött a vélemény:

— Olyan fene apodiktikus.

És ő méltósága diadalmasan nézett rám. Mintha ezt mondta volna:

— Na, ugye kivágtam?!

Az elszakított területek irodalma

Irodalomtörténetünkben egyszer még külön fejezetet fognak szentelni annak a

nekibuzdulásnak, mellyel az elszakított Erdélyben tollat ragadtak lelkes magyar írók, hogy nemzeti műveltségünk diadalmas felsőbbségét igazolják. Az utol-

só két esztendőben néhány magyar ember összefogott és a magyar nyomdákban a gépek színes füzeteket ontottak, egy fiatal, nagyot akaró gárda lelkes írásait. *Öt városban két irodalmi lap* próbálkozott rést törni a megmaradt magyarság csüggedtségén és mégis hiába és meddón, mert egy esztendő szizifuszi munkája után, amiből kivette részét kiadó és író egyaránt, mégis csődbe ment minden, a lapok nem fogytak, az írók egyre fogyatkoztak, menekültek ki az oláh ököl elől s ma egy-két lap tengődik az egzisztenciátlan, szomorú oláh világban, az oláh szótól visszhangos ősi magyar városok falai között. . . . Ennek az egy esztendőnek a krónikáját foglalja itt össze ez a cikk; — adatait későbbi fejezeteknek, melyek a decentralizált magyar irodalomról fognak beszámolni egyszer.

Elsőnek Ady Endre városa, Várad szállott harcba egyszerre két nivós és tetszetős külsejű lappal, a «Tavaszz»-szal és a «Magyar Szó»-val. A két lap két táborot képviselt, a «Magyar Szó» a megalkuvás nélküli, kemény magyarságot, a «Tavasz» a Nyugat snobizmusa felé hajló váradi intellektuell-csoportot, amely a valulataspekulációval szer-

zett vagyonokból egy-egy morzsát oda dobott ennek a lapnak is, hogy szószólója legyen faji érdekeinek. A két lap ádáz harcot vivott egymás ellen, míg végre érdekes eltolódással fejeződött be a küzdelem: a «Tavasz»-t megvásárolta egy keresztény pénzcsoport s a lap *Tabéry Géza, Zsolt Béla* és *Nedényi Béla* jegyzésével a magyar érzés csapására tért át, a «Magyar Szó»-t pedig egy zsidó rabbinövendék, *Páter (?) Ervin* vásárolta meg egy főpincértől kölcsönkért pénzen s a hírhedt *Fehér Dezső*, akit már Ady is megátkozott, minden lelkiismeretfurdalás nélkül dobta oda martalékul a szépen hangzó «Magyar Szó» márkáját e rabbinusok érdekeinek. A lapban ettől kezdve groteszk egyvelegben jelentek meg *Péczeley József, Csermely Gyula* stb. magyaros írásai mellett a héber irodalom remekeiből készült fordítások. A «Tavasz» viszont *Tabéry* szellemi irányításával tisztességesebb irányba tért és sok új hívet szerzett magának a magyar közeposztály körében. A szerkesztők írásai mellett *Szűts Dezső, Emőd Tamás, Pállfiné Gulácsy Irén* (végtelenül eredeti és magyaros tehetség), az aradi *Cziffra Géza*, a kolozsvári *Ligeti Ernő* és *Walter Géza*, a marosvásárhelyi *Berde Mária*, a temesvári *Páll Tamás* és *Szombati Szabó István* kis regényei, novellái, versei szerepeltek sűrűbben s kurir utján néha egy-egy *Juhász Gyula* és *Babits*-kézirát is elvetődött s egyre-másra jelentek meg *Ady* Endre eddig ismeretlen írásai. A «Magyar Szó» tehetségesebb írói *Sipos István* és *Biró László*, akinek «Mária» címmel könyve is megjelent. Az iramot a «Magyar Szó» nem sokáig bírta; ez év májusában megszűnt, a «Tavasz» csak mint egy napilap vasárnapi melléklete vegetál. A papírviszonyok ugyanis

Szondolat

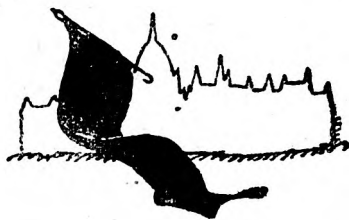
borzalmasak Erdélyben, a nyomópapir kilója az utóbbi időben 60—70—80 koronára emelkedett, valamivel finomabb papir a 100 koronát is meghaladta. Ilyen körülmények között a lapok képtelenek voltak elfogadható áron megjelenni, a lerongyolt magyar intelligenciának pedig többre igazán nem tellett... Az a kötet, ami ennek a küzdelmes háromnegyed-évnek a példányaiból kitelik, mégis dokumentuma az életerős magyar kultúrának, amely sivár viszonyok között is képes a produktív munkára.

Kolozsvárott *S. Nagy* László lapja, az «*Erdélyi Szemle*» hasonló nehézségek után közgazdasági lappá alakult át. Marosvásárhelyen kétheti revü alakjában szólalt meg a «*Zord idő*», csupa magyar temperamentummal fűtött írókkal, melyek közül főleg *Berde Mária*é magaslott ki, de egész csomó sajátos zamatu székely író is szóhoz jutott. Aradon «*Szezon*» címmel indult meg a Kölcsey-társaság hivatalos lapja és főleg az aradi *Nagy Dániel*, a «*Börtönök bus lakója*» c. pályanyertes mű szerzője (tulajdonképpen egyszerű kórista a színházban), továbbá *Páll Tamás*, *Boda Andor* és *Werner Géza* írsait hozta. A Kölcsey-társaság különben sikeres novella-pályázatot rendezett, amelynek eredményeképpen egész sereg új név került felszínre. A «*Szezon*» sokáig tengődött, míg legujabban *Kócsay Jenő* szerkesztő fáradozásával — *tíz millió alaptőkével* lapkiadó részvénytársasággá alakult át és hivatta van új lángra lobbantani e pislákolni kezdő magyar akarat szövétnekét... A román cenzura szerencsére keveset törődik a magyar irodalmi lapokkal, szinte olvasatlanul engedi át s így ezen a ponton csúszik be néha egy-egy magyarabb hang a csüggedő kezdő magyar szivekbe...

Temesvárott a jelentéktelen «*Uj Élet*» s a két számban megjelent «*Május*» mellett egy érdekes próbálkozás mondott esődöt. «*Szemle*» címmel mintegy negyedmillió korona befektetéssel *Vértés Ti* vadar szerkesztésében egy száz oldalas irodalmi folyóirat jelent meg, amely főleg pesti íróktól vásárolt kéziratokat közölt. Pesten *Tóth Árpád* személyében szerkesztőt szerződtetett és hivatta lett volna a decentralizálódott irodalom méltó kifejezője lenni. Sajnos, a lap épp nagy lélekzetében fulladt meg, a rengeteg adminisztrációs költség és a horribilis papírárak miatt a lap csak a második számig jutott el. *Babits Mihály*, *Tóth Árpád*, *Szép Ernő*, *Bartha Lajos* és még sokan mások voltak pesti auktorai, míg erdélyi gárdája *Táboryból*, *Zsolt Bélából*, *Endre Károlyból*, *Páll Tamásból* rekrutálódott, de szóhoz jutott volna benne minden számottevő erdélyi író. A szép szándék abbamaradt, a közönség drágállotta a lapot s ott fenyegetett máris a csőd. A két számból egy ládával hoztak fel a budai színészek, de nem lehetett elhelyezni őket s maklatura ára még a szállítási költségeket sem fedezte...

Annál vigabban megy a megszállott erdélyi részeken «*Robozék*»-nak, a közismert pesti csirkefogóknak, akik imponáló szemtelenséggel zsebelik be a súlyos román ezresek. *Ingyen papíron*, hatvannégy oldalon, öt koronáért adták az «*Uj Embert*», a magyar fehér terror féktelenül harsogó szócsövét és csak természetes, hogy a «*chazafias erdélyi zsidóság*» kapva kapkodja és falja a rémmeséket itteni hitsorsosairól. *Robozék* Kolozsváron *már egy villát irtak össze* a fehér terrorból, ahol román katonai védelem alatt huzzák meg magukat a magyarság indokolt dühe elől. Megborzong az ember háta, ha elol-

vassa, mit irnak Magyarországról Robozék s ha ez a név hallatszik Erdélyben, kiköp ottan az egész magyar ember és összeszorul a magyar marok, amely egyszer csak lecsap még Robozéokra!

A Petöfi Társaság Böcögőnél

(A sivár jelen)

Nem tudom, hogy mi jobb: egy lakomán részt nem venni és az éhes

ember mérgeledésével távolról kritizálni, vagy pedig végigenni egy fényes bankettet és a jólakott emberek mámorával diszöíteni az ünnepély szépségeit. Ez a dilemma olyan kényelmes idökbön bukkanhat fel a magyar ember előtt, mikor teljében van körötte az élet, nincs ránc a homlokán a téli fa miatt, felesége nyolevan pengöért vehet szilzskin-bundát, két krajcár a zsemlye, a Tátrából képeslapokat kap, Erdélyböl várja, hogy az alma-szüret után felküldje a rokon a finom Jonathán-almákat, mikor tudja, hogy Abbaziában ragyog a nap s délután a gyorssal ott lehet — ha akar. Nagy, büvös erő is volt az a területi integritás, az asztalok is, a fás pincék is zsufoltabbak voltak, nem kellett harcolni az íröknak sem a hallatlan közöny és süket jómöd ellen.

Abban a boldog idöbön mily döreség volt kimaradni egy bankett vagy

egy disznótor vendégkoszorujából. Ma? ... Aki tokaji bort kortyol is, érzi torkán a hurok szorítását, keserü a mulatság, rossz a bor, terhes a cigánymuzsika, fojtogató a levegö is ebben a katlanban, amit úgy hívnak hogy Csonka-Magyarország. Ki nem érzi ezt, ki áll ma a hordó tetejére, ki vág pezsgös palackot a tükörablakba, ki nem gyászol, ki nem vár valami megváltó fegyverzörgést vagy riadót, amelyet a Kárpátok verjenek vissza magyarul!

Milyen kár volna, ha valóban dikció születne csak az irridentizmusból s nem egetverö üvöltés, amely megrázza a hitvány cérnafalakat, a demarkációs vonalakat. Milyen kár volna, ha csak zsúrozni tudnánk a hármashalomért és nem seregeket toborozni a véres karddal. Milyen kár volna, ha —

Minek tovább játszani? Mondjuk meg nyíltan, hogy baj van a kréta körül. Baj van a területi integritással, nagy baj, olyan nagy, hogy *Pekár Gyula* sem tud rajta segíteni, pedig ö már csak igazán matadorja az eszmének, hiszen se Kassa, se Pozsöny, se Nagyvárád, se Kolozsvár nem tud hozzájutni a legújabb *Pekár-regény*hez. Mennyit szenvedhetnek odaát az emberek ezek nélkül! Micsoda kín lehet az Amazon királynö nélkül a segesvári varrólánnyok élete? . . . A zamat és a tehetség mind nekünk marad, Csonkaország magyarjainak, kik élvezzük öt ezerféle kiadásban. Búban, bajban, jóban, rosszban gyógyít a *Pekár-féle* száraz kenöcs — s hogy éppen az ö robusztus egyénisége ragyog ma eltávolíthatatlanul a magyar égen, ez ügylátszik hozzátartozik a háborús összeomláshoz és a megcsonkított magyar szellem integritásához.

Fel kellene ma sikoltani, hogy hol vannak a fiatalok, hol vannak a

Szindlát

lázító próféták, a boldog apostolok, hol a dal a lapok rovataiból, hol a költő, ki hozza lantján a késmárki szél süvöltését, az Olt ezüstös zuhatagait, székelyek sirámát, a Vág haragos vágatását, bezárt ablakok titkait Váradról, kis diákok összeküvésését Temesvárról? . . . Lovagok, szenvedések, mártírlóriák, illuziók, rajongások — hősök: miért nem látogattok el Pestre, miért nem hulltok le az emberrengetegre kint a körutakon? . . . Csak nem a hivatalos költészet állja el az útját minden szent korbácsnak? . . . Hogy van az, hogy míg a háborúnak volt Gyóni Gézája, addig nekünk, kevély levert Csonka magyarországnak csak Petőfi-Társaságunk és harmincötezer Pekár Gyulánk van.

(Térjünk át Böcögőre)

Ezek után kötelességem tisztázni, hogy Böcögő József nem új csillag a területi integritás egén, hanem egy kiváló vendéglős és kávé Miskolcon, akit tisztán a jó szive és a gáláns jókedve kapcsolt össze a Petőfi-Társasággal. Bocsánatot is kérek tőle, hogy irodalmi körökben eddig ismeretlen, tisztos nevét megforgatom a papíron. Az ő büne, hogy ilyen előkelő társaságba került. Ha a konyhája nem volna olyan híres a miskolci medencében, akkor sohasem repült volna fel döcögő neve, amelyet nem lehet elfelejteni.

Ismeretségem Böcögővel tehát onnan ered, hogy vidéki kóborlásom közben megszálltam Miskolcon is, ahonnan épp előző nap vonult fel a Petőfi-Társaság. A városban mindenki arról beszélt, hogy ott volt a Petőfi-Társaság több vezéralakja, többek közt Pekár Gyula,

és Pekár Gyula, akik egy ragyogó matinéval lángra gyújtották a lel-

keket a területi integritás mellett. A magyarság szellemi fölényét villogtatták meg a határszéli városban és mint egyik laptársunk írta: a csehek Szobnál bizonyára meghallották a magyar szellem dübörgő haragját.

A matiné és a színházi diszeloadás változó hatást váltott ki a lelkekből. Akik a kávéházi asztal mellett elmesélték az ünnepély kiemelkedőbb mozzanatait, azoknak a véleménye igen megőszlott. Az egyik azt mondta, hogy a Petőfi-Társaság valóban ragyogót produkált, a másik (a fiatalja) keserűen elhuzta a száját és azt mondta, hogy nem érzett semmiféle különös felbuzdulást. Tény az, hogy felszántották egy kicsit a lelkeket.

(Borkóstoló a Kisavason)

Hogy a lelkek felszántása nem megy minden bankett nélkül, azt a mai nyomasztó viszonyok közt mindenki tudta. A vármegye urai ősi magyar szokás szerint a Koronában meg is adták a tiszteletet a fáradságért és olyan diszes asztalhoz ültették le a pesti vendégeket, hogy a nemzeti gyász ijedtében lezuhant a falról. Az irodalom pesti helyőrsége — mint Pekár mondotta — eljött, hogy meglöbögtesse Miskolcon is Petőfi zászlaját. Ezüstevőeszközök csilingelése, palackok, pecsenyék, torták erdejében veszett el a hangja, a lármás, éhes torkok és hasak zenebonája elsöpörte a szép frázisok hadseregét.

Mi lett volna, ha a fájdalom és hazafiui bánat valóban égette volna a «pesti helyőrség» szivét és megelégedett volna egy szerénv hideg vacsorával? . . . Olyan jól tud enni, aki zokog? A zászlótartó Pekár, vagy az államtitkár Pekár táviratozik előre Miskolcra, hogy «bankettezni pedig ma nem akarunk!» — és a

Sundolat

publikum nem látja az esti korzóról, hogy odabent a «pesti helyőrség» milyen vigan ül tort.

Es most jön Böcögő, a melegszivű vendéglős, ki ily nagy urak előtt azzal a szerény javaslattal jelent meg, hogy vendégül látja őket a Kisavason lévő pincéjében — borkóstolóra. A város ugyanis volt olyan tapintatos és nem rendezett cécot, mikor *hinnie is* kell végre az embereknek, hogy Magyarországon nem minden szép beszédnek a vége evés-ivás. Megfeledeztek a városnál a jó öreg banketről. Nem olyan időket élünk — mondták.

A jó magyar becsületet azonban megmentette Böcögő. Összesen 52 urat és hölgyet, mint vendégét, kivitt az Avasra és ott fejedelmi uzsonnát rendezett részükre. Az uzsonna d. u. 5-től esti 9-ig tartott. Itták pedig azt a nyolcvanéves öreg tokaajt, amelynek ma literje 100—110—120 korona. Méteres ezüst tálakon dombokban állt a legszebb sonka, rengeteg csirke, ritka gyümölcsök, kényes vadhusok, finom szivarok, cigaretták . . . Akik *kivül* maradtak a borkóstoláson, azok azt mondják, hogy Böcögő százezer koronán alul aligha uszta meg a dolgot. Akik *ott voltak*, azok legyintenek a kezükkel, ugyan kérem, hát ez a kis falatozás, ez is szót érdemel! . . . Ha mi nem esszük meg, az a sok szegény sem eszi meg, aki éhen kódorog! Hát mit akarnak! . . .

Azt is hallottam, hogy a *diákok* megálltak a járda szélén, hónuk alatt Nagy-Magyarország földrajz-könyvével és csodálkozó szemmel bámulták a fogatokat, amelyeken a Petőfi-Társaság illusztris tagjai kirepültek az Avasra. Vajjon az ő szívékhöz is olyan közel férközött a «pesti helyőrség» diadala, mint azokéhoz, akik a fogatokon ültek? . . . Böcögő boldog lehetett, hogy bemu-

tathatta a magyar házigazdát, de mi lesz az ifjuság illúzióival — államtitkár ur, ki még most sem szakított a régi bankettes, vigadós zászlólobogtatással! Próbálja majd végigvinni ezek után a diákok közt a véres kardot.

(Csak ahol jó bor van)

De nem volna nagyon szemet-szuró a Petőfi—Pekár Társaság egész ressurectiója, ha gyanut nem fogna az ember a városok nevével, ahova feltámadásuk után ellátogattak. A Petőfi—Pekár Társaság ugyanis elhatározta, hogy vidéki körútra indul, hogy mint «a pesti helyőrség . . . stb.» Ha eddigi állomásaikat megnézzük, csak ott találkozzunk velük, ahol jó bor van. «Meglobogtak» már *Kecskeméten, Tokajban, Egerben, Miskolcon*. Most következik majd Mád, Sárospatak, Szegszárd, Csopak stb. Az ifjuság úgy tudja, hogy *Petőfi Sándor* a pipáján melegítette fel fagyos ujjait Debrecenben. S most látja, hogy egyes gárdisták Pekár fővezérrel fűtött szalonkupéban száguldoznak keresztül-kasul az országban és fürdenek a bankettekben, mikor pedig a tanár ur így kezdi ma a történelemórát:

— Hazánk egén sötét felhők tornyosulnak ma flaim, mert elveszett az ország . . .

(Mari bácsi száz szál gyertyája)

S még vidámságra is talál az ember, ha vidéken jár-ke; nem is messze: Kecskeméten történt a Petőfi-Pekár debut alkalmával, hogy ott volt *Jászai Mari* bácsi is. Már az állomáson megijesztette az embereket. Egyik igen előkelő uriasszony csokorral várta a nagyasszonyt és valóban komoly tisztelettel próbálta átadni neki egy kis beszéd kíséretében.

Mari bácsi kikapta a kezéből s a kocsik közé vágta.

— Ne dumálj lelkem, hanem gyereünk be a városba, mert éhes vagyok!

Azzal átvágott az ihletből felocsudó publikumon és nem ült fel a városi fogatra, hanem egy konflisra.

— Hajts a szállodába!

A Beretvásban szállt meg, holott finom uri háznál készitettek számára diszes lakosztályt.

Este azonban már 11 órakor elalszik Kecskeméten a villany. A nagyaszony egyszerre koromsötétben maradt.

Hamar felkapta csipkés hálókabátját, leszaladt az utcára és sorra becsengetett a házakba, hogy azonnal adjanak neki valami világító eszközt, mert ő még fent akar maradni. Egy fél óra múlva összeszedett vagy száz szál gyertyát, mind meggyújtotta s úgy állt bosszút a kecskeméti sötétségen.

Irodalmi levelezés — üzleti levelezés

Rákosi Jenőt ünnepli az ország. Szónokok harsognak, költők szaval-

nak, politikusok visszaemlékeznek, tárcacikkek szólnak róla s a nagy ünneplő zürzavarban megféledekettek egyről. Megféledekettek arról, hogy Rákosi Jenő félszázados munkaideje javarészt új magyar tehetségek felfedezésére és buzdítására fordította. Megféledekettek azokról az irodalmi levelekről, amelyeket Rákosi Jenő irt szakadatlanul, nagy szorgalommal és sok

meleg szeretettel. Ha most ezeket a megirt, postán vagy futárral küldött irodalmi leveleket valaki egybegyűjténé, több ezer oldalas könyv anyagát hordhatná egybe.

Rákosi Jenő volt az utolsó, aki az irodalmi levelezés divatjának hődolt. Ha valahol felbukkant egy figyelemreméltó irás, költemény, novella, regénykötet, vagy valamilyen értékes irodalmi értekezés névtelen ember tollából, Rákosi kinyomozta a szerző lakása címét és többoldalas, sokszor nyolc-tizoldalalas levélben üdvözölte a felbukkant tehetséget. Ha hibát fedezett fel, a szerzőhöz irt irodalmi levélben rámutatott a hibákra is, de minden sorában ott volt a buzdítás, hogy a tollat ne engedje kihullni kezéből, ne kedvetlenítsék el esetleg közbejött kellemetlen akadályok, dolgozzék tovább szorgalmasan a magyar irodalom javára és dicsőségére.

Az írók, a költők születésüknél fogva hiu emberek s aszerint fejlődnek és érnek pályájukon, hogy kortársaik miként legyezgetik hiuságukat. Az íróművészt a közönség tombolásánál és tapsviharánál is jobban érdeklí író társainak elismerése.

Emlékezzünk vissza a magyar irodalomtörténetből Arany János esetére. Mily boldog volt Arany, mikor *Petőfi* költői levélben üdvözölte őt a *Toldi* megírása alkalmából, mondván:

Más csak levelenként szedi a borostyánt
S néked mindjárt egész koszorut kell adni.

Rákosi ebben a hagyományos iskolában, ebben a szellemben nevelkedett s nem csoda, hogy akkor, amikor ünnepelt nagysággá emelkedett, minden igyekezetével azon volt, hogy a be nem érkezett tehetségeket buzdítsa. Ő volt az utolsó irodalmi őrszem, aki a dicsőség tornyából figyelte a felbukkant jövővényeket.

Volt idő, mikor naponként pár órát irodalmi levelezéssel töltött. Boldogtalan volt, ha nem akadt senki, akihez irhatott volna. Levelei rendszerint így kezdődtek: «Tisztelt Barátom, olvastam most megjelent munkáját» és folytatta levelét buzditó szellemben.

Sok embert fedezett fel, sok embert buzditott szorgalmas irodalmi munkára és de sokan éltek vissza hálátlanul az irodalmi levelező jószágával.

Rákosi nemrég, talán öt-hat évvel ezelőtt szüntette be irodalmi levelezését, amikor látta, hogy a tisztességes magyar irodalom elkélyesedett és helyébe az üzletes irodalom lépett.

A szép Krisztusi szellem, amely azt hirdeti, hogy: «engedjétek hozzám a kisdedeket», s amelyet Rákosi odamódosított, hogy: «engedjétek hozzám a tehetséges kisdedeket», meghalt akkor, amikor az erkölcs-telen, üzletes irodalom kufárjai tért hódítottak. *Ők eltasztották maguktól a tehetséges kisdedeket.*

Különösképen a lipótvárosi irodalmi klikk emberei voltak azok, akik sárga irigységgel fogadtak minden új irodalmi tehetséget. Ők nem irtak az új jövevénynek áradó irodalmi levelet. Egy adag sztrichninről szóló receptet szivesebben irt volna minden beérkezett lipótvárosi irodalmár az új jövevény számára. Az ő táborukban a cél mindig csak egy volt: minél kevesebben legyünk, hogy mentül többet kereshessünk.

Lengyel Menyhért irt-e valaha áradó irodalmi levelet valamelyik írotársának? Buzditott-e már valaha új tehetségeket arra, hogy dolgozzanak minél szorgalmasabban és igyekezzenek minél hiresebb emberek lenni? Nem. Mert neki is és sok hasonló üzletes írotársának az volt

a célja, hogy ő legyen a hires, ő legyen az ünnepe.

A régi, becsületes irodalmi elv az volt a magyar irodalomban, hogy *az író inkább legyen száz tehetséges magyar író közt az utolsó, mint száz tehetségtelen közt az első.* Most megfordítva gondolkoznak a gseftelő irodalmárok.

Ők, az üzletesek, is irtak irodalmi leveleket. Féltekeny irodalmi leveleket a kiadóhoz, vagy színházhoz, amelyik teret mert engedni új nagyság számára is. Primadonnairigység, primadonnaféltekenység rakott fészket az irodalom berkeiben. Ezért pusztult ki az irodalmi levelezés és ezért lépett helyébe az írók féltekeny üzleti levelezése.

Most, hogy a nemzeti ujjaszületés korszakát éljük és kezdi bontogatni szárnyát a feltámadó magyar nemzeti irodalom, talán remélhetjük, hogy az irodalmi levelezések régi szép kora is visszatér ismét. A magyar irodalom csak úgy lehet erős, ha a magyar írók szeretik, becsülik egymást és rajongó szeretettel; nem is levélben, de táviratilag üdvözölnek minden új magyar tehetséget.

Lovász Károly.

— Az Angol-Magyar bank részvénytársaság ma tartott rendkívüli közgyűlése elhatározta a Magyar Földbirtokbank R.-T.-nak az intézetbe való beolvastását. A beolvadó Földbirtokbank minden egyes részvénye vagy az Angol-Magyar banknak egy darab újkibocsátású, 1920-ra osztalékjogosult részvényére cserélhető át, vagy pedig ez évi november 6-ig 1000 korona készpénzre váltható be az Angol-Magyar bank főpénztáránál.

AMERIKAI KURIR

Budapest, VII., Bethlen-utca 41.

A külföldön minden ügyét elintézi. Amerikai hozzátartozóit kikutatja, Amerikából küldött, de nem kézbesített pénzeket és csomagokat megreklamálja. • Válaszbélyeg.

Bel- és külföldi illatszer, pipere, háztartási, gazdasági és fényképészeti cikkek állandóan raktáron.

Postán is szállít utánvétellel:

RADÓ

„Madonna“
DROGÉRIA

Budapest, VII., Thököly-ut 7. szám.

LEGKITÜNÖBB MÁRKA!

ÉS TABLÁS FÉNYKEMÉNYÍTŐ.

GYÁRTJA:

MIRROR LABORATÓRIUM

Plaveczy gyógyszerész és Szabó

Budapest, VII. ker., Verseny-utca 10. sz.

MINDENÜTT KAPHATÓ!

Brilliánst,

gyöngyöt, aranyat, platinát és ezüstöt horribilis áron vesznek

Telefon
József
52-64.

Singer Testvérek

VII., Rottenbiller-u. 24.

BÉRAUTÓK

Cimre nyitott, csukott, elegáns kocsik
figyelni külföldre, vidékre és a városban
bármely időben kaphatók a

Király Automobil R.-T.-nál

Budapest, VII., Király-utca 11.
TELEFON: József 124-01, 124-02, 124-03.

Poloska- és molyirtást

garanciával végez

FISCHER VACUUM R.-T.

VII., Dob-utca 90. (Saját ház.)
TELEFON: József 10-72 és
József 60-88.

Legújabb könyvek.

Szépirodalmi művek:

Ady Endre: Az Új Hellasz (szám. példány) K 176.—	
Arató: Elkésett emberek	« 35.20
Herczeg: Ocskay brigadéros IV. kiadás	« 93.—
Körmendy: A fejetlen katona	« 66.—
Moly Tamás: A jött-ment	« 13.20
Murger: Diákország	« 39.60
Pekár: A bresztováci szent	« 48.40
Szabó D.: Egyenes uton	« 44.—
Szabó D.: Tanulmányok és jegyzetek	« 44.—
Szilágyi Sándor: Mint a Phönixmadár	« 35.20
Tagore: A kertész	« 24.20

Közérdekű művek:

Andrássy Gyula gr.: Diplomácia és világ-háboru	K 99.—
Bangha Béla S. J.: Szent István és a keresztény Magyarország	« 5.—
Bodh: A cipészipar kézikönyve	« 99.60
Boleman: Elektrotechnika	« 319.—
Czukor: A relativitás elve	« 99.60
Dr. Kornis: Iskolarendszerünk reformja	« 5.50
Kőszeghy: A művelzés művészete	« 49.50
Dr. Kresz: Békészerződés és a kereskedelem	« 11.—
Pauler: Bevezetés a filozófiába	« 88.—
Takács: Magyarország a XX. század küszöbén	« 19.80
Dr. Szepesi: Új Illetéktáblázat	« 6.60

Kapható és megrendelhető:

A Központi Sajtóvállalat R.-T.

könyvkereskedésben

Budapest, IV., Duna-utca 6. szám
(Klotild-palotában, a Belvárosi kávéház mellett.)